

Az „Élelmiszer az életért” Magyar Nemzeti Élelmiszer-technológiai Platform bemutatása

Dr. Sebők András

2009.04.15 Szeged
© Campden & Chorleywood Kht.

1

A "Food for Life" Európai Technológiai Platform célja

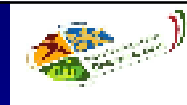
- Az élelmiszeripari **innováció** erősítése egész Európában a **versenyképesség** javítása érdekében
- **„Az ipar hangja” – az ipar meghatározó részvételével** – az érdekelt felek – kutatók, kormányzat, fogyasztói szervezetek, beszállítók, vevők, stb. – **bevonásával**
- Cél: új termékek, technológiák, szolgáltatások - nem maga a kutatás / tudományos kiválóság, nem a régi szokványos kutatási programok új elnevezése
- A K+F ipar számára fontos irányai, 15 évre előre
- Hazai megvalósítása: „Élelmiszer az Életért” Magyar Nemzeti Élelmiszer-technológiai Platform (2005. október 14.)

2009.04.15. Szeged
© Campden & Chorleywood Kht

2

Az ETP és a Magyar Nemzeti Élelmiszer-technológiai Platform (MNÉTP) kidolgozott, nyilvánosan hozzáférhető dokumentumai

- ETP Jövőkép dokumentum
- ETP Stratégiai Kutatási Terv
- ETP Megvalósítási Akció Terv
- MNÉTP jövőkép – az ETP jövőkép adaptálása a Stratégiai Innovációs Tervvel közös dokumentumban
- MNÉTP: A magyar élelmiszeripar egyeztetett Innovációs Stratégiai Terve
 - Átdolgozott változat 2009. március (eredeti 2006)
- Elérhetőség:
 - ETP: <http://etp.ciaa.eu>
 - MNÉTP: www.techplatform.hu;
www.efosz.hu/Technológiai Platform

2009.04.15. Szeged
© Campden & Chorleywood Kht

3

Az európai élelmiszeripar versenyképességének kihívásai (CIAA Benchmarking Report 2006)

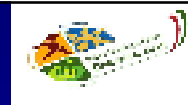
- Nem kellő K+F ráfordítás / magyar: az EU 1/20-a
- Magas mezőgazdasági árszínvonal
- Bonyolult jogszabályok, sok adminisztráció, a megfelelés, bizonyítás költségei
- Koncentráldó kiskereskedelem
- A versenyképesség növelésének egyik módja: az innováció
- A KKV-k nagy száma 98%, a forgalom kb. 50%-a

2009.04.15. Szeged
© Campden & Chorleywood Kht

4

A magyar élelmiszer gazdaság helyzete, feladata

- Az élelmiszer stratégiai árucikk
- Piacvesztés belföldön ↔ nő az élelmiszerek iránti globális igény
- Az élelmiszeripar az egyik legnagyobb hazai feldolgozó ágazat – nemzeti jövedelem, foglalkoztatás
- Mezőgazdasági háttér
- A hazai politika és az élelmiszeripar
- Élelmiszer kiskereskedelem és innováció

2009.04.15. Szeged
© Campden & Chorleywood Kht

5

A magyar élelmiszeripar egyeztetett innovációs stratégiai terve (1) MNÉTP 2009

Fő kihívások

- Olcsó, többségében gyenge minőségű áruk növekvő importja,
- Az olcsóságot egyoldalúan előtérbe helyező, az igénytelen fogyasztásra ösztönző, csak az árakat figyelembe vevő, a minőséget leértékelő szemlélet terjedése
- Az egészségtelen életmód és a helytelen étkezési szokások kedvezőtlen egészségi hatásai és a növekvő igény az egészségben eltöltött életszakasz meghosszabbítására
- A válság miatt csökkenő vásárlóerő

2009.04.15. Szeged
© Campden & Chorleywood Kht

6

A magyar élelmiszeripar egyeztetett innovációs stratégiai terve (2) MNÉTP 2009

Fő kihívások

- A kettős árprés (magas mezőgazdasági árak, leszorított kiskereskedelmi árak és csökkenő vásárlóerő mellett a jövedelmezőség fenntartása)
- A társadalom elöregedése
- A szabadidő és kényelem felértékelődése
- A fogyasztói bizalom megrendülése (élelmiszer-biztonsági botrányok, szakszerűtlen tájékoztatás)
- A hazai ipar korlátozott erőforrásai és kapacitása (nemzetközi méretekben)
- A fenntartható fejlődés igényeinek való korlátozott megfelelés
- Az ellátási láncok globális versengése

2009.04.15. Szeged
© Campden & Chorleywood Kht

7

A stratégia alapjai

- Az árverseny megnyerését a magyar élelmiszeripar erőforrásai és kapacitásai nem teszik lehetővé
- Az innováció segítségével a magasabb hozzáadott értékű, megkülönböztethető termékekre, az értékarányos árra kell összpontosítani
- El kell ismertetni a megkülönböztethetően jobb minőséggel járó magasabb ráfordítást
- A belföldi piac egész Európában meghatározó jelentőségű
 - átlag 77%
 - belső export (EU) 17%
 - harmadik országba export 6%
- A kis lépésekben történő fejlesztés gyakran nagyobb hasznot hoz

2009.04.15. Szeged
© Campden & Chorleywood Kht

8

A magyar élelmiszeripar egyeztetett innovációs stratégiai terve (3) – MNÉTP 2009 - Megoldások

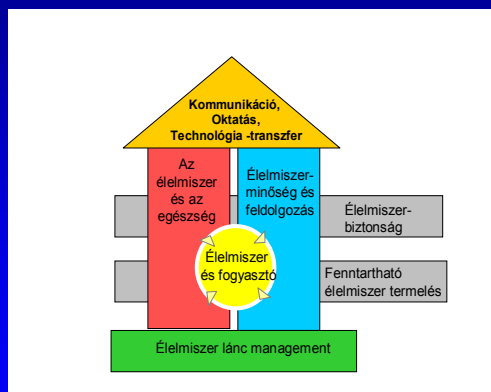
- A K+F ráfordítás növelése és kiszámíthatóvá tétele
 - állami
 - vállalati
 - az EU források megszerzése
- A technológia transzfer javítása (kiemelt fontosságú)
- Összpontosítás néhány fő területre:
 - élelmiszer-minőség és feldolgozás
 - fenntartható fejlődés
- Támogató területek
 - élelmiszer-biztonság
 - terméklánc-menedzsment
 - az élelmiszer és a fogyasztó
 - a táplálkozás és az egészség közegészségügyi vonatkozásai

2009.04.15. Szeged
© Campden & Chorleywood Kht

9

„Az élelmiszer az életért” Európai Technológiai Platform Stratégiai Kutatási Terve (A magyar fő irányok vastagon szedve)

1. Az egészségtudatos választás könnyűvé tételének biztosítása
2. Egészséges étrend kialakítása és fenntartása
3. **Kiváló minőségű, nagyobb hozzáadott értékű élelmiszer-termékek rendelkezésre bocsátása**
4. Olyan biztonságos élelmiszerek biztosítása, amelyekben a fogyasztók megbízhatnak
5. **Fenntartható élelmiszer-termelés elérése**
6. Az élelmiszerlánc irányítása
7. **A kommunikáció, oktatás és technológia-transzfer optimalizálása**

2009.04.15. Szeged
© Campden & Chorleywood Kht

10

Élelmiszer-minőség és feldolgozás (1)

- Megkülönböztethetően előnyös tulajdonságú:
 - nagyobb **élvezeti értéket és kényelmet** nyújtó;
 - a **hagyományos** élelmiszerek tulajdonságait megőrző
 - a **magyar fogyasztó ízlésének** jobban megfelelő és helyi
 - az **egészségtudatos étrendet** segítő termékek fejlesztése
- A **feldolgozási technológiák** és kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése – a **fenntarthatóság** szempontjai

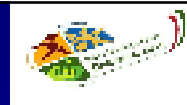
Élelmiszer-minőség és feldolgozás (2)

- A **hatékonyság növelő és veszteség csökkentő módszerek** és műszaki megoldások alkalmazása
 - költségcsökkentés a minőség megőrzése mellett
- Szorosabb **együtműködés a határterületekkel** (ICT, gépipar, orvostudomány, logisztika, stb.) – a képességek és erőforrások kombinálása meghatározó szakértelemmé

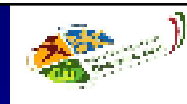
A fenntartható élelmiszer-termelés (1)

- A fenntartható élelmiszer-termelés szempontjainak érvényesítése a feldolgozási technológiák és kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése során
- A magyar élelmiszerekről kialakítandó kép:
 - Természetes jellegű, hamisítatlan, környezeti szennyeződésektől mentes
 - Kedvező természeti adottságok, válogatott nyersanyagok
 - Szekértelem, gondosság

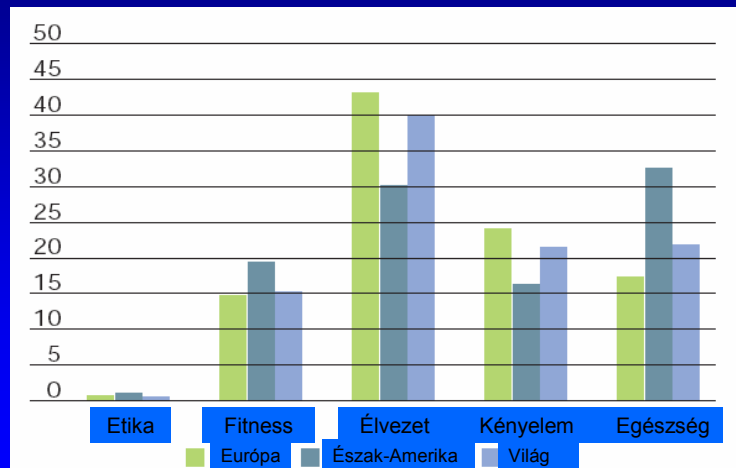
A fenntartható élelmiszer-termelés (2)

- A módszertan fejlesztése
- Az erőforrások hatékonyabb hasznosítása (víz, talaj, energia, nyersanyagok, csomagolóanyagok, melléktermékek, veszteség csökkentés)
- A termékpályák hatékonyabb irányítását segítő módszerek
- Együttműködés és élelmiszerlánc mentén :a hozzáadott érték növelésére, módszerek a mezőgazdasági technológiák fejlesztési eredményeinek integrálására

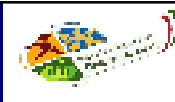
Az innováció fő mozgatórugói Európában, Észak-Amerikában és a világon 2005-ben (%) (CIAA Data & Trends 2006)

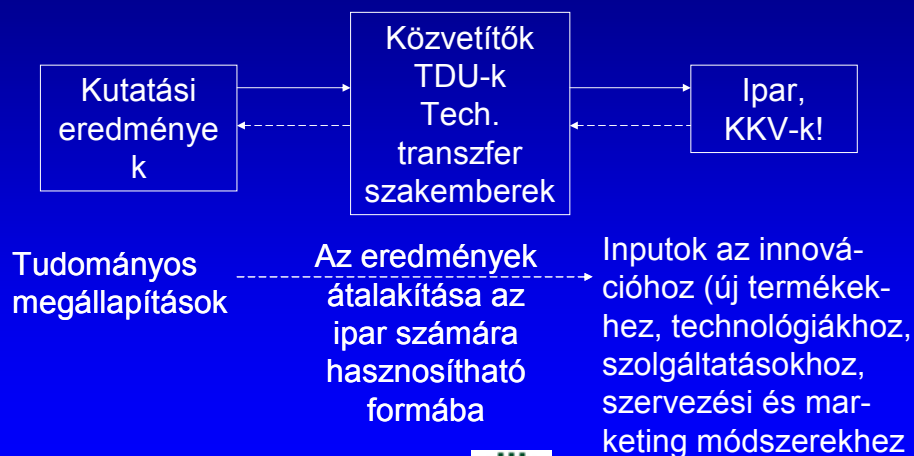
2009.04.15. Szeged
© Campden & Chorleywood Kht

15

A technológia transzfer szerepe

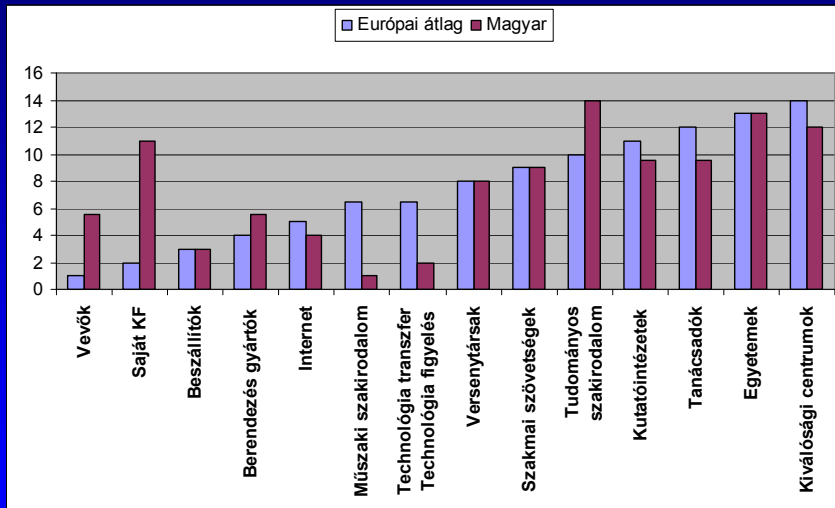
- A meglévő tudás alkalmazásának elősegítése

2009.04.15. Szeged
© Campden & Chorleywood Kht

16

Az innováció legkedveltebb forrásai (rangsor szerint)

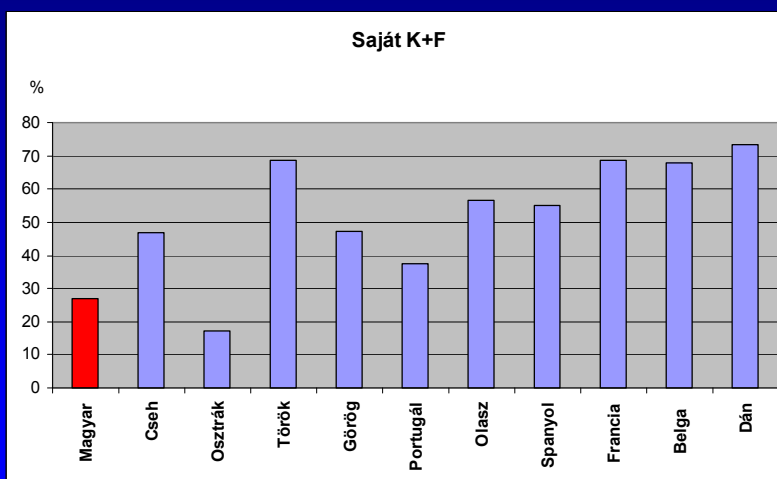
2009.04.15. Szeged
© Campden & Chorleywood Kht

Forrás: SMEs-NET

17

A saját K+F mint az innováció forrása

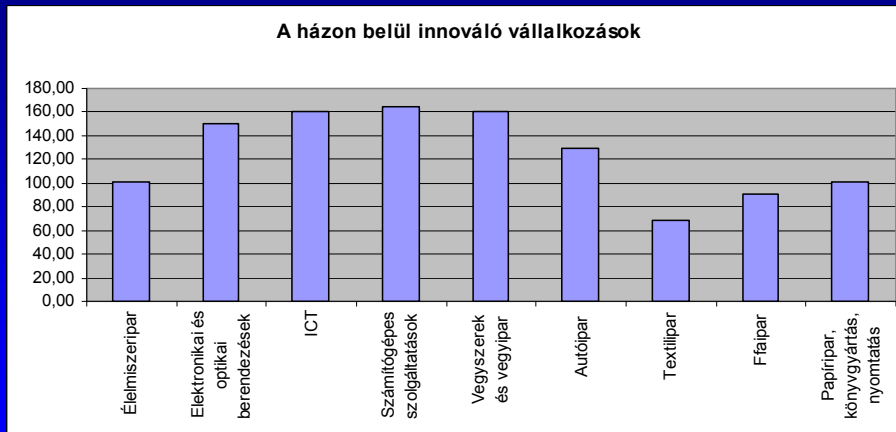
2009.04.15. Szeged
© Campden & Chorleywood Kht

Forrás: SMEs-NET

18

Az élelmiszeripar összehasonlítása más iparágakkal

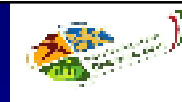
2009.04.15. Szeged
© Campden & Chorleywood Kht

Forrás: SMEs-NET

19

Az élelmiszeripari innováció jellegzetessége

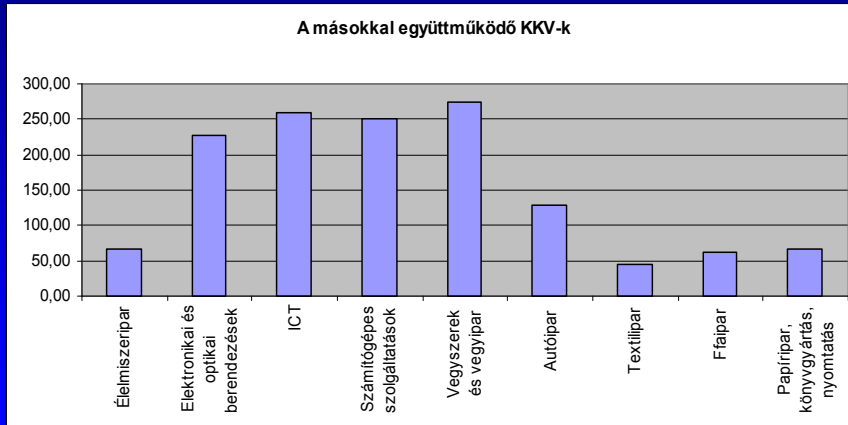
- Az innováció forrása alapján az iparágak 4 fő csoportba sorolhatók
 - a más iparágak számára inputokat kifejlesztő iparágak: szoftver, alapanyag, gép gyártók
 - az **innovációt a beszállító iparágak inputjára** alapozó iparágak: **élelmiszeripar**, könnyűipar
 - a komplex rendszerek fejlesztésével innovációt végzők: ICT, elektronikai ipar, úrkutatás
 - nagy kutatási igényű technológia alkalmazásával innovációt végzők: biotechnológia, anyagtudományok, gyógyszeripar
- Nagy lehetőségek a **beszállító iparágak** (eszközök, berendezések, anyagok, stb.) és a **határterületek** új eredményeinek alkalmazásában

2009.04.15. Szeged
© Campden & Chorleywood Kht

20

Az élelmiszeripar összehasonlítása más iparágakkal

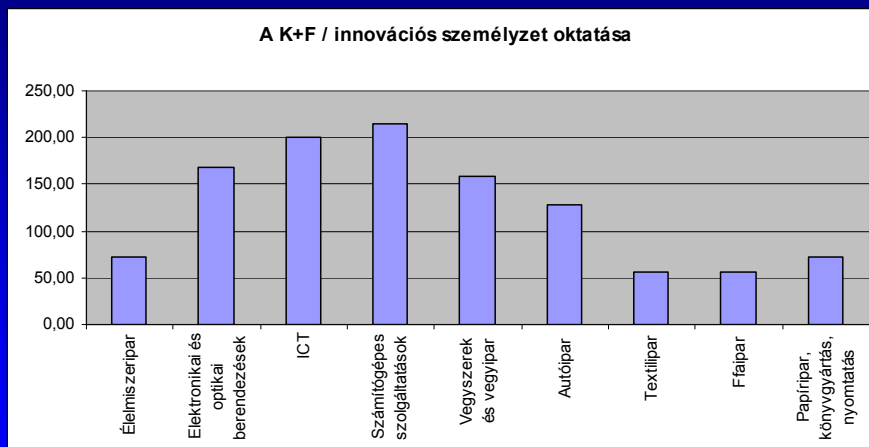
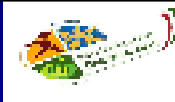
2009.04.15. Szeged
© Campden & Chorleywood Kht

Forrás: SMEs-NET

21

Az élelmiszeripar összehasonlítása más iparágakkal

2009.04.15. Szeged
© Campden & Chorleywood Kht

Forrás: SMEs-NET

22

A külső K+F szolgáltatók innovációs célú használatának akadályai KKV-knál

- Nehéz megtalálni a megfelelő partnert
- A K+F szervezetekkel való tárgyalási tapasztalatok hiánya
- A megfelelő technológia/ tudás megtalálása nehéz, a bevezetés menedzselésének nehézségei
- Kevés tapasztalat a szellemi tulajdonjogok védelmében és az információ bizalmas kezelésében
- Korlátozott tapasztalatok az együttműködés lebonyolításában és a közös kockázat vállalásában
- Eltérő fontossági sorrend az ipar és a kutatók szempontjai között

Eltérő fontossági sorrend az ipar és a kutatók szempontjai között

Az ipar K+F elvárásai

- Megoldás egy problémára
- Hozzáférés olyan technológiákhoz, módszerekhez, tudáshoz, amelyekkel a vállalat üzleti teljesítménye, termelékenysége javítható
- Könnyen használható
- Viszonylag rövid idő alatt nyereségesen bevezethető a gyakorlatba

Kibocsátott eredmények:

- új termékek, technológiák, szolgáltatások

A kutatók szemlélete

- Validált állítások, bizonyítékokra, tényekre, megfigyelésekre, adatokra alapozva
- Tudományos kiválóság
- Vonakodás az egyértelmű állásfoglalástól, ameddig nem áll rendelkezésre minden bizonyíték – hosszabb idő kell

Kibocsátott eredmények:

- új tudás
- támogatott projektek
- új tudományos publikációk

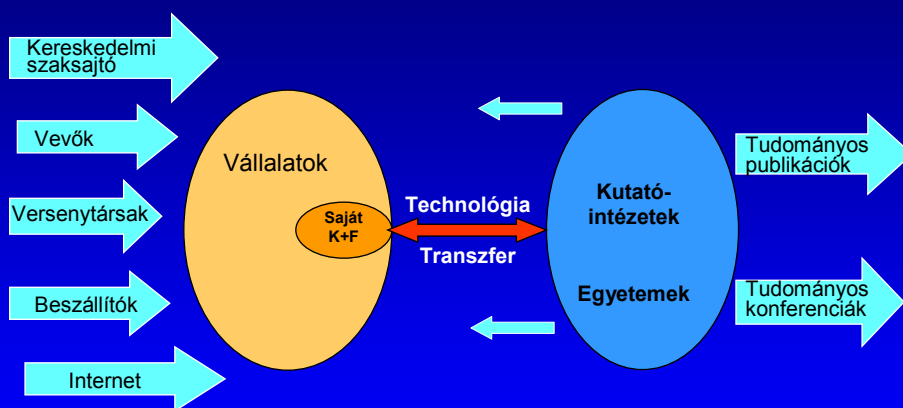
A K+F eredmények alkalmazása az iparban

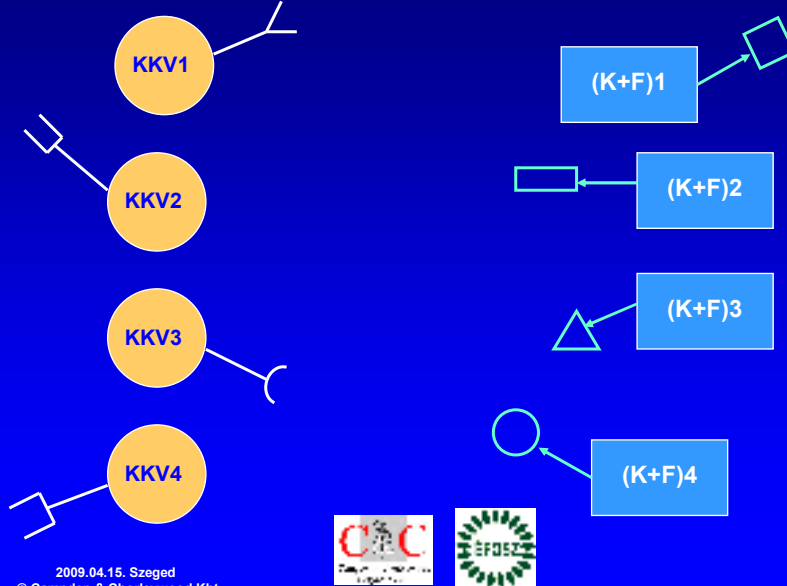
- Az ipart elsősorban az érdekli, hogy hogyan és mire lehet használni egy megoldást, nem az, hogy hogyan működik
- Nem érdekes, hogy a megoldás új kutatási eredmény vagy már meglévő ismeretek alkalmazása
- Világos, egyértelmű útmutatás kell, de nemcsak a tökéletes, hanem a részleges megoldások is elfogadhatók lehetnek, ha reális esély van a sikerre és megadjuk a korlátokat és kockázatokat is
- Az ipar számára érthető megfogalmazás
- A meglévő feltételek, erőforrások mellett alkalmazható

Az innováció információ forrásai

Technológia transzfer – Technológiai nyomó hatás

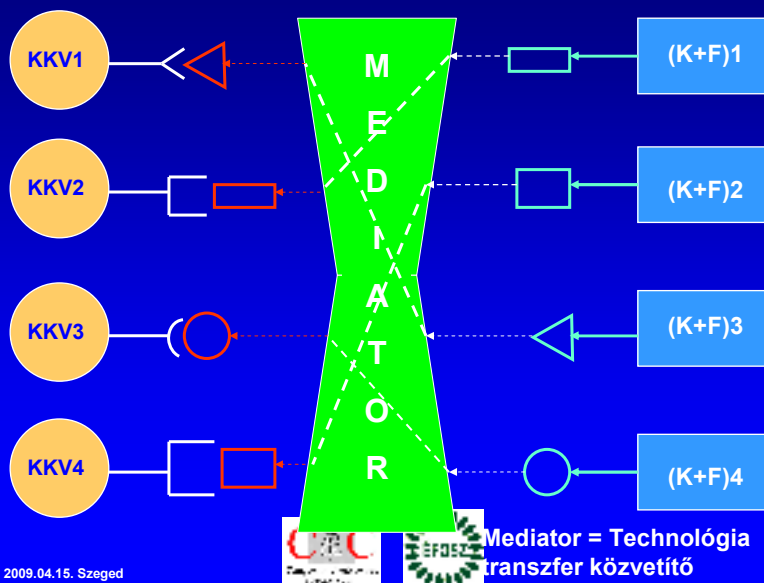

2009.04.15. Szeged
© Campden & Chorleywood Kht

27

Technológia transzfer – Az ipari igények húzóhatása

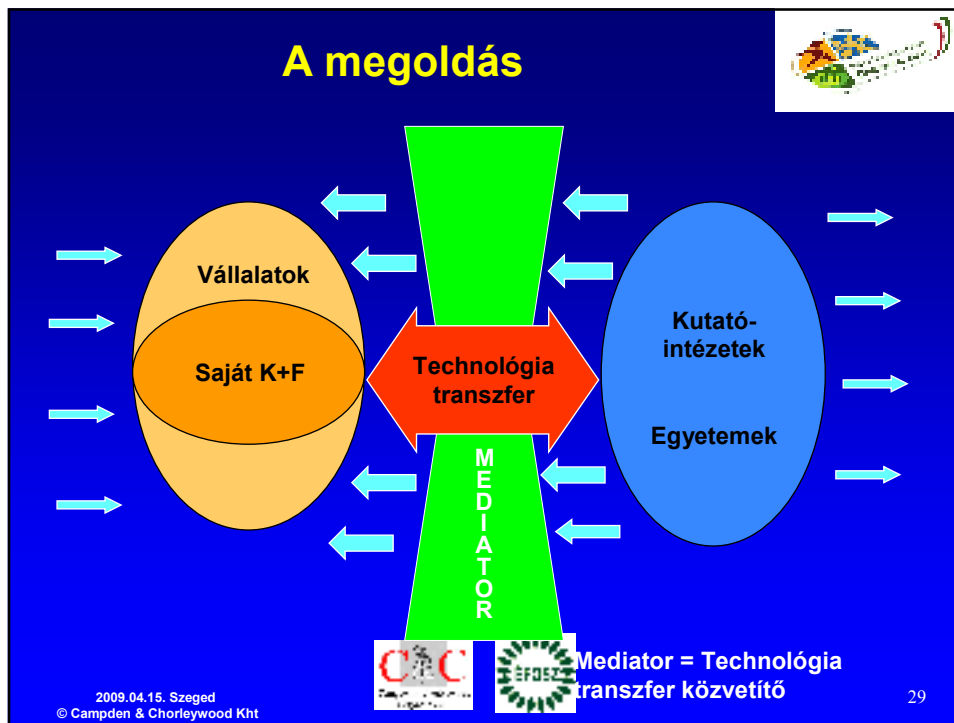

2009.04.15. Szeged
© Campden & Chorleywood Kht

Mediator = Technológia
transzfer közvetítő

28

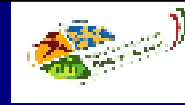
Technológia transzfer (1)

- A meglévő tudás hasznosítása hasonlóan fontos, mint az új tudás kidolgozása
- Az eredmények gyakorlati alkalmazásának elősegítése
- Szemléletválttatás: ipar- kutatók-kormányzat-egyéb érdekelt felek: mezőgazdaság, kiskereskedelem, stb.
- Rendszeres párbeszéd, együttműködés, egymás gondolkodásmódjának, nyelvének megértése
- Az ipar megoldandó problémáinak összegyűjtése, közös megfogalmazása
- Az információ és tudás átadás módszereinek fejlesztése: az ipar számára érthető, hasznosítható módon megfogalmazva, rendszerezve és hasznosítható megoldások formájában hozzáférhetővé téve
- Jó gyakorlat útmutatók

2009.04.15. Szeged
© Campden & Chorleywood Kht

30

A KKV-k innovációjának elősegítése

- Lehetőség: a korlátozott erőforrások közös felhasználása
 - Kollektív (csoportos) kutatás
 - Innovációs hálózatok, klaszterek (nemzeti, tematikus, regionális)
 - Kollektív marketing
 - Ellátási lánc menedzsment

- TRUEFOOD FP6 Integrált projekt : A hagyományos élelmiszerek fejlesztése innovatív módszerekkel – Technológia transzfer egység (TDU) létrehozás az ÉFOSZ-nál
- A TDU-k működési módjának kidolgozása, kipróbálása

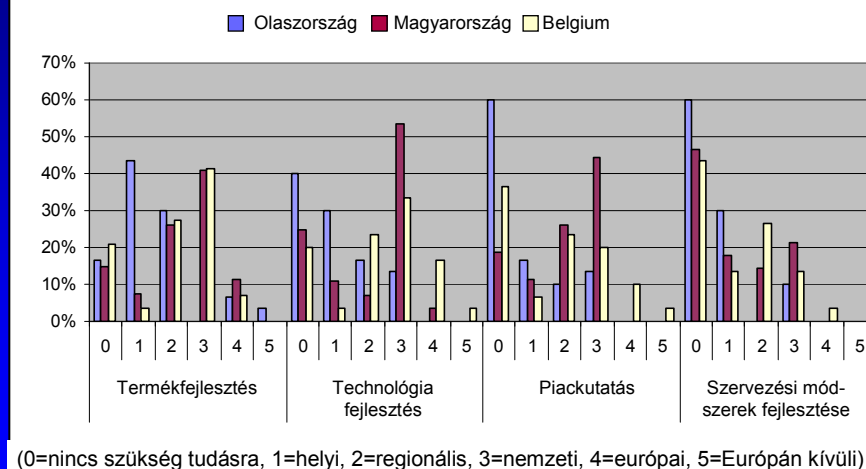
2009.04.15. Szeged
© Campden & Chorleywood Kht

31

A külső tudás forrása a földrajzi távolság szerint (TRUEFOOD FP6 projekt)

Élelmiszerfeldolgozó vállalatok

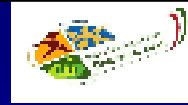

2009.04.15. Szeged
© Campden & Chorleywood Kht

32

A külső tudás forrása a földrajzi távolság és az innováció területei szerint

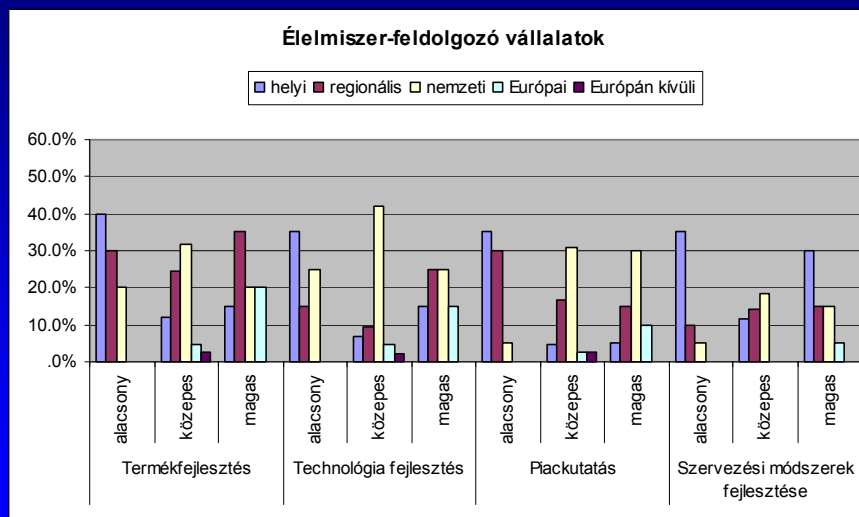
- Termékfejlesztés
 - nemzeti > regionális HU, BE
 - helyi > regionális I
- Technológia fejlesztés
 - nemzeti > regionális HU (»!) BE
 - helyi > regionális > nemzeti I
- Piackutatás
 - nemzeti > regionális > helyi HU
 - regionális > nemzeti > EU BE
 - helyi > nemzeti > regionális I
- Szervezési módszerek fejlesztése
 - nemzeti > helyi > regionális HU
 - regionális > nemzeti = helyi BE
 - helyi » nemzeti I

2009.04.15. Szeged
© Campden & Chorleywood Kht

33

A külső tudás forrásai a földrajzi távolság és az innovációs kapacitás szerint

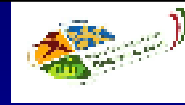
2009.04.15. Szeged
© Campden & Chorleywood Kht

Forrás: TRUEFOOD FP6

34

Az innovációhoz felhasznált külső tudás forrásai földrajzi távolság szerint

- A vállalatok gyakrabban használnak nemzeti forrásokat mint regionális és helyi forrásokat:
 - A nemzeti élelmiszer-technológiai platformok !
 - A szakmai szövetségek TDU-i
- A magasabb innovációs kapacitású vállalatok nagyobb földrajzi távolságból szerzik be a tudást
- A helyi tudás felhasználása – csak Olaszországban jellemző, Magyarországon és Belgiumban nem (a hagyományos élelmiszereknél)

Technológia transzfer (2)

- A K+F eredmények gyakorlati alkalmazásának javítása a meglévő tudás jobb felhasználásával
- Együtműködés az élelmiszer ellátási lánc mentén
- A szaktudás és az erőforrások kombinálása
- Együtműködés a határterületekkel és a beszállító iparágakkal
- Az ipar saját technológia transzfer központjának létrehozása (MNÉTP – ÉFOSZ)
- A helyes arány kialakítása a nemzeti, a regionális és az ágazati innovációs hálózatok és projekt támogatások között
- Piaci alapon igénybe vehető innovációt segítő szolgáltatások (projekt menedzsment, finanszírozás, marketing, jogi, IPP, stb.)
- A K+F eredmények gyakorlati bevezetését segítő pénzügyi konstrukciók

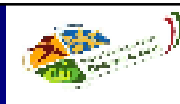
Az innovációs megvalósítási terv

- A megvalósítási terv célja a stratégiai innovációs tervben meghatározott feladatok lebontása konkrét intézkedésekre
 - A fontossági sorrend meghatározása
 - Az egyes intézkedések megtervezése
 - Megnevezés
 - Időtartam
 - A tevékenység / projekt jellege
 - A szükséges finanszírozás megoszlása
 - A megvalósításhoz szükséges összeg
 - Emberi erőforrások
 - K+F programok
 - A vonatkozó K+F programok jellege

Az MNÉTP Innovációs Megvalósítási terve

- A tevékenység/projekt jellege:
- kutatási feladat
 - demonstrációs / projekt / gyakorlati kipróbálás (pilot projekt)
 - tanulmány
 - hálózat, együttműködési tevékenység
 - oktatás
- A szükséges finanszírozás megoszlása:
- ipar + egyéb magán
 - magyar állam
 - EU - közpénz

Mit kínál az MNÉTP (1)

- Az élelmiszeripar szempontjai szerint rendszeresített nemzetközi és hazai tudás terjesztése, átadása magyarul
- A hazai élelmiszeripari innováció erősítése, igényeinek összegyűjtése, rendszerezése és képviselete
 - A helyzet felmérése, kritikai értékelése nemzetközi összehasonlításban, javaslatok és programok kidolgozása és megszervezése:
 - Önerőből
 - Erőfeszítések a hazai kormányzati és EU politikák kedvező befolyásolására és támogatások megszerzésére
- A hazai ipar K+F igényeinek összegyűjtése, hazai és nemzetközi képviselete (ETP Food for Life, EU Bizottság, CIAA, EUREKA/EUROAGRI+)

Mit kínál az MNÉTP (2)

- Az élelmiszeripar és a K+F szervezetek közötti együttműködés erősítése
 - módszeres kapcsolatépítés, hazai és nemzetközi kapcsolatrendszer
 - a vállalati K+F igények és rendelkezésre álló hazai tudás felmérése és az összekapcsolódást segítő szolgáltatás létrehozása
- A technológia transzfer erősítése
- Az élelmiszeripari innovációt segítő módszertani és tematikus K+F programok szervezése

EUREKA – EUROAGRI FOODCHAIN

- A vállalatok által kezdeményezett piaci célt szolgáló nemzetközi K+F együttműködési projektek támogatása
- 2 ország legalább 2 vállalata között
- Nemzetközi mezőgazdasági és élelmiszeripari projektsegítő szolgáltatás
- A hazai élelmiszeripar és mezőgazdaság által alig kihasznált lehetőség
- Évi 500 millió Ft pályázati támogatás

